ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 9.9.2025
COM(2025) 464 final

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

σχετικά με την πρόοδο όσον αφορά την επίτευξη των στόχων του κανονισμού (ΕΕ) 2024/792 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση του Μέσου Διευκόλυνσης για την Ουκρανία

1. Εισαγωγή

Το **Μέσο Διευκόλυνσης για την Ουκρανία** (στο εξής: Μέσο Διευκόλυνσης), που θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2024/792, αποτελεί βασικό μέσο της στρατηγικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την αντιμετώπιση του μεγέθους και της πολυπλοκότητας των προκλήσεων που αντιμετωπίζει η Ουκρανία κατά τον συνεχιζόμενο επιθετικό πόλεμο της Ρωσίας. Το Μέσο Διευκόλυνσης, που συγκεντρώνει την ενωσιακή δημοσιονομική στήριξη προς την Ουκρανία σε έναν ενιαίο μηχανισμό στήριξης, αποσκοπεί στην παροχή συνεκτικής, προβλέψιμης και ευέλικτης χρηματοδότησης ύψους 50 δισ. EUR για την Ουκρανία κατά την περίοδο 2024-2027. Οι κύριοι στόχοι του Μέσου Διευκόλυνσης είναι η στήριξη των χρηματοδοτικών αναγκών και της ανασυγκρότησης της Ουκρανίας, η κινητοποίηση επενδύσεων και η προώθηση των μεταρρυθμίσεων που απαιτούνται για να καταστεί μέλος της ΕΕ.

Το Μέσο Διευκόλυνσης αντιπροσωπεύει την έντονη δέσμευση που έχει αναλάβει η ΕΕ να ενισχύσει την ανθεκτικότητα της Ουκρανίας και την ικανότητά της να ανθίσταται στις εξωτερικές απειλές, να προωθήσει την ανάκαμψή της και να διευκολύνει την πορεία της προς τη βιώσιμη ανάπτυξη και την ένταξή της στην ΕΕ. Το Μέσο Διευκόλυνσης αποτελεί, επίσης, στρατηγική επένδυση σε μια ισχυρή και οικονομικά βιώσιμη Ουκρανία, στόχος που είναι κρίσιμης σημασίας για τη σταθερότητα της ΕΕ και για την αντιμετώπιση της αποσταθεροποιητικής επιρροής της Ρωσίας.

Το Μέσο Διευκόλυνσης **περιλαμβάνει τρεις κύριους πυλώνες.**

- **Πυλώνας Ι:** στο σχέδιο για την Ουκρανία παρουσιάζεται το όραμα της Ουκρανίας για την ανάκαμψη, την ανασυγκρότηση και τον εκσυγχρονισμό της, καθώς και οι σχεδιαζόμενες μεταρρυθμίσεις στο πλαίσιο της διαδικασίας προσχώρησής της στην ΕΕ από την περίοδο 2024-2027. Βάσει του σχεδίου, πρόκειται να διατεθούν στην Ουκρανία δάνεια και επιχορηγήσεις ύψους **38,3 δισ. EUR**, μετά την εκπλήρωση εκ μέρους της Ουκρανίας των όρων που συμφωνήθηκαν μεταξύ της ΕΕ και της Ουκρανίας.

- **Πυλώνας ΙΙ:** το επενδυτικό πλαίσιο για την Ουκρανία (στο εξής: UIF) στηρίζει δημόσιες επενδύσεις, άμεσες πράξεις του ιδιωτικού τομέα και διαμεσολαβούμενες πράξεις μετοχικού κεφαλαίου. Παρέχει τη δυνατότητα σε ιδιωτικές εταιρείες με έδρα την ΕΕ να διαδραματίσουν κεντρικό ρόλο όσον αφορά τις επενδύσεις στην ανασυγκρότηση των υποδομών, του ενεργειακού τομέα και νευραλγικών κλάδων παραγωγής της Ουκρανίας. Οι εν λόγω επενδύσεις θα βοηθήσουν την Ουκρανία να ανοικοδομήσει μια σύγχρονη και ανθεκτική οικονομία και, παράλληλα, θα αποφέρουν οικονομικά οφέλη για τις επιχειρήσεις της ΕΕ.

- **Πυλώνας ΙΙΙ:** ο τρίτος πυλώνας επικεντρώνεται στην παροχή τεχνικής βοήθειας και μέτρων στήριξης με σκοπό να διευκολυνθεί η ευθυγράμμιση της Ουκρανίας με τη νομοθεσία και τους κανονισμούς της ΕΕ. Στα προαναφερθέντα περιλαμβάνονται πρωτοβουλίες ανάπτυξης ικανοτήτων (συμπεριλαμβανομένης της κοινωνίας των πολιτών και οργανώσεων, των τοπικών και περιφερειακών αρχών) και βοήθεια προς την Ουκρανία προκειμένου να υλοποιήσει τις μεταρρυθμίσεις που είναι απαραίτητες για την ένταξή της στην ΕΕ.

Ένα έτος μετά την υλοποίηση του Μέσου Διευκόλυνσης, **στην παρούσα έκθεση αξιολογείται η επιτευχθείσα πρόοδος σε καθέναν από τους τρεις πυλώνες.** Περιγράφεται η πρόοδος ως προς την επίτευξη των στόχων του κανονισμού για το Μέσο Διευκόλυνσης και παρέχονται παραδείγματα βασικών επιτευγμάτων. Περιγράφεται, επίσης, το σύστημα

διαχείρισης και ελέγχου που έχει δημιουργήσει η Ουκρανία, τα μέτρα για τη διασφάλιση της προστασίας των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ, καθώς και ο πρώτος διάλογος για το Μέσο Διευκόλυνσης για την Ουκρανία με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Παρότι βρίσκεται ακόμη σε πρώιμο στάδιο της υλοποίησής του, το Μέσο Διευκόλυνσης έχει ήδη αποδείξει την ικανότητά του να παρέχει κρίσιμης σημασίας στήριξη στην Ουκρανία και, παράλληλα, να προωθεί τις μεταρρυθμίσεις και τις επενδύσεις που θα συμβάλουν στην ανάκαμψη, την ανασυγκρότηση και τον εκσυγχρονισμό της Ουκρανίας. Εξακολουθεί να αποτελεί το βασικό εργαλείο με το οποίο η ΕΕ μπορεί να παρέχει μεσοπρόθεσμη στήριξη στη χώρα και να συμβάλει στην αμοιβαίως ενισχυτική οικονομική ανασυγκρότηση και ευθυγράμμιση με την ΕΕ. Η επιτυχής υλοποίηση κατά τη διάρκεια του 2024 επιβεβαιώνει τη δέσμευση της ΕΕ και της Ουκρανίας στη συγκεκριμένη πορεία.

Κατά το πρώτο έτος υλοποίησής του, το Μέσο Διευκόλυνσης κινητοποίησε 19,6 δισ. EUR ενωσιακής στήριξης προς την Ουκρανία, εκ των οποίων τα 16,1 δισ. EUR στο πλαίσιο του σχεδίου για την Ουκρανία. Το Μέσο Διευκόλυνσης συνέβαλε, επίσης, σε μία από τις μεγαλύτερες ξένες επενδύσεις στην Ουκρανία από την απόκτηση της ανεξαρτησίας της, οι οποίες αποσκοπούν στον εκσυγχρονισμό και την επέκταση των τηλεπικοινωνιακών υποδομών της Ουκρανίας.

Η υλοποίηση του **επενδυτικού πλαισίου για την Ουκρανία** προχωρά, επίσης, με αξιοσημείωτη ταχύτητα. Η Επιτροπή ανακοίνωσε ότι υπογράφηκαν συνεισφορές ύψους 1,4 δισ. EUR υπό μορφή εγγυήσεων και επιχορηγήσεων της ΕΕ με χρηματοπιστωτικά ιδρύματα-εταίρους, με τις οποίες θα μπορούσαν να αποδεσμευτούν επενδύσεις ύψους 6 δισ. EUR σε τομείς ανασυγκρότησης και εκσυγχρονισμού, όπως οι ενεργειακές και δημοτικές υποδομές. Μετά τη σύναψη των εν λόγω συμφωνιών, αρκετές πράξεις έχουν ήδη υλοποιηθεί στην Ουκρανία. Στο πλαίσιο του **πυλώνα ΙΙΙ**, δημιουργήθηκε και εφαρμόστηκε απρόσκοπτα ο μηχανισμός τεχνικής συνεργασίας του 2024 για την Ουκρανία.

2. Η τρέχουσα κατάσταση όσον αφορά την υλοποίηση του Μέσου Διευκόλυνσης

2.α. Πυλώνας Ι – Σχέδιο για την Ουκρανία

Στο σχέδιο για την Ουκρανία, στο πλαίσιο του πρώτου πυλώνα του Μέσου Διευκόλυνσης, καθορίζεται η **μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων για τη χώρα κατά την περίοδο 2024-2027**. Στο σχέδιο περιγράφεται το όραμα της κυβέρνησης για την ανασυγκρότηση, τον εκσυγχρονισμό και τις μεταρρυθμίσεις, στους τομείς με το μεγαλύτερο αναπτυξιακό δυναμικό, στο πλαίσιο της διαδικασίας προσχώρησης της χώρας στην ΕΕ. Το σχέδιο ανέπτυξε η κυβέρνηση της Ουκρανίας, κατόπιν διαβουλεύσεων με το κοινοβούλιο της Ουκρανίας, τη Verkhovna Rada και την κοινωνία των πολιτών της Ουκρανίας, και το υπέβαλε στην Επιτροπή στις 20 Μαρτίου 2024. Μετά τη θετική αξιολόγηση από την Επιτροπή[1], το Συμβούλιο εξέδωσε εκτελεστική απόφαση στις 14 Μαΐου 2024[2].

Στο σχέδιο εξετάζονται βελτιώσεις στη δημόσια διοίκηση, με έμφαση στη χρηστή διακυβέρνηση, την πράσινη μετάβαση, την τήρηση του κράτους δικαίου και την καταπολέμηση της διαφθοράς και της απάτης. Οι προτεινόμενες στο σχέδιο μεταρρυθμίσεις καλύπτουν 15 τομείς δράσης, μεταξύ των οποίων η ενέργεια, η γεωργία, οι μεταφορές, η

[1] COM(2024) 172 final.
[2] Εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2024/1447 του Συμβουλίου.

πράσινη και η ψηφιακή μετάβαση, το ανθρώπινο κεφάλαιο, καθώς και οι κρατικές επιχειρήσεις, το επιχειρηματικό περιβάλλον, τα δημόσια οικονομικά και η αποκέντρωση.

Διάγραμμα 1: Κεφάλαια του σχεδίου για την Ουκρανία



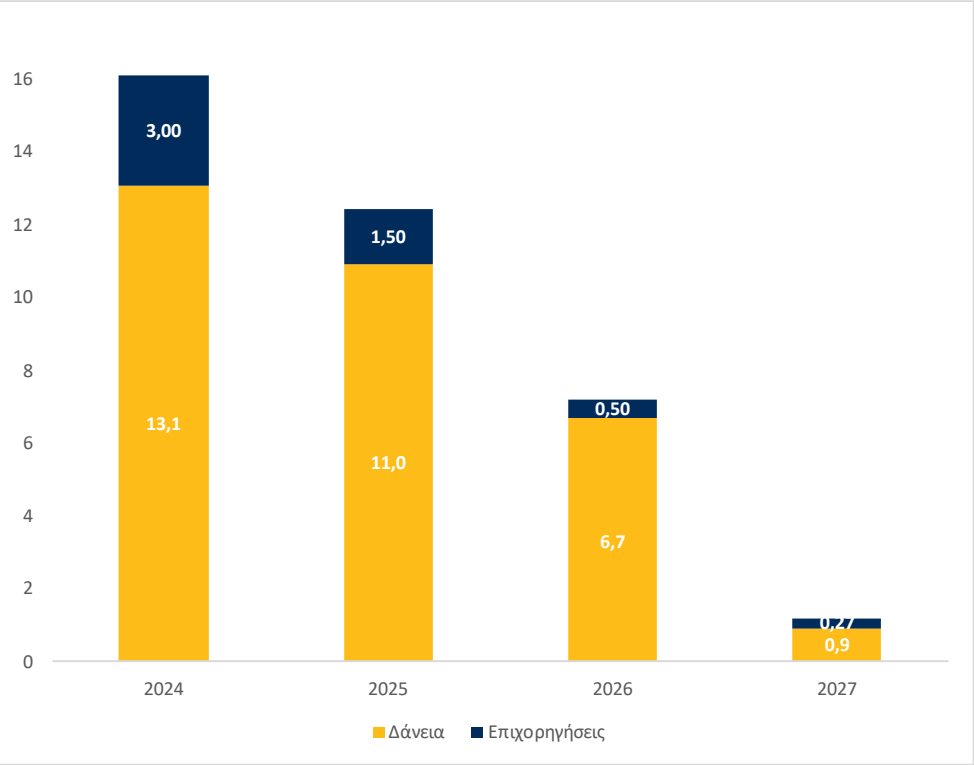
Στην εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου σχετικά με την έγκριση της θετικής αξιολόγησης του σχεδίου για την Ουκρανία από την Επιτροπή καθορίστηκε χρονοδιάγραμμα με τους όρους (δηλ. τους ποιοτικούς και ποσοτικούς δείκτες) που πρέπει να εκπληρώνει η Ουκρανία κάθε τρίμηνο, έως το τέταρτο τρίμηνο του 2027. Οι εν λόγω όροι αποτυπώνουν την επιτευχθείσα πρόοδο σε σχέση με τις επενδύσεις και τις μεταρρυθμίσεις που πρότεινε η Ουκρανία στο σχέδιο.

Η Επιτροπή εκτίμησε ότι **οι μεταρρυθμίσεις και οι επενδύσεις που περιλαμβάνονται στο σχέδιο για την Ουκρανία έχουν σημαντικό δυναμικό τόνωσης της ανάπτυξης, διατήρησης της μακροοικονομικής σταθερότητας, βελτίωσης της δημοσιονομικής κατάστασης και ενίσχυσης της ενταξιακής πορείας της Ουκρανίας στην ΕΕ**. Στο πλαίσιο της αξιολόγησης του σχεδίου τον Απρίλιο του 2024, εκτιμήθηκε ότι το ΑΕΠ της Ουκρανίας θα αυξηθεί κατά 6,2 % έως το 2027 και κατά 14,2 % έως το 2040, εφόσον υλοποιηθεί το σύνολο των προτεινόμενων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων. Η υλοποίηση του σχεδίου θα μπορούσε, επίσης, να οδηγήσει σε μείωση του χρέους κατά περίπου 10 ποσοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ έως το 2033, σε σύγκριση με εναλλακτικό σενάριο στο οποίο δεν συμπεριλαμβάνεται το Μέσο Διευκόλυνσης.

Στο πλαίσιο του πυλώνα ΙΙ του Μέσου Διευκόλυνσης διατίθεται ποσό ύψους **38,3 δισ. EUR** σε δάνεια και επιχορηγήσεις (όπως παρουσιάζονται στο διάγραμμα 2 κατωτέρω) με σκοπό να βοηθήσουν την Ουκρανία να καλύψει το δημοσιονομικό κενό και να στηρίξει την υλοποίηση των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων.

Προϋπόθεση για την καταβολή όλων των πληρωμών στο πλαίσιο του Μέσου Διευκόλυνσης είναι να εξακολουθήσει η Ουκρανία να προασπίζεται και να σέβεται τους ουσιαστικούς μηχανισμούς της δημοκρατίας, συμπεριλαμβανομένου του πολυκομματικού κοινοβουλευτικού συστήματος και του κράτους δικαίου, και να εγγυάται τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων των προσώπων που ανήκουν σε μειονότητες.

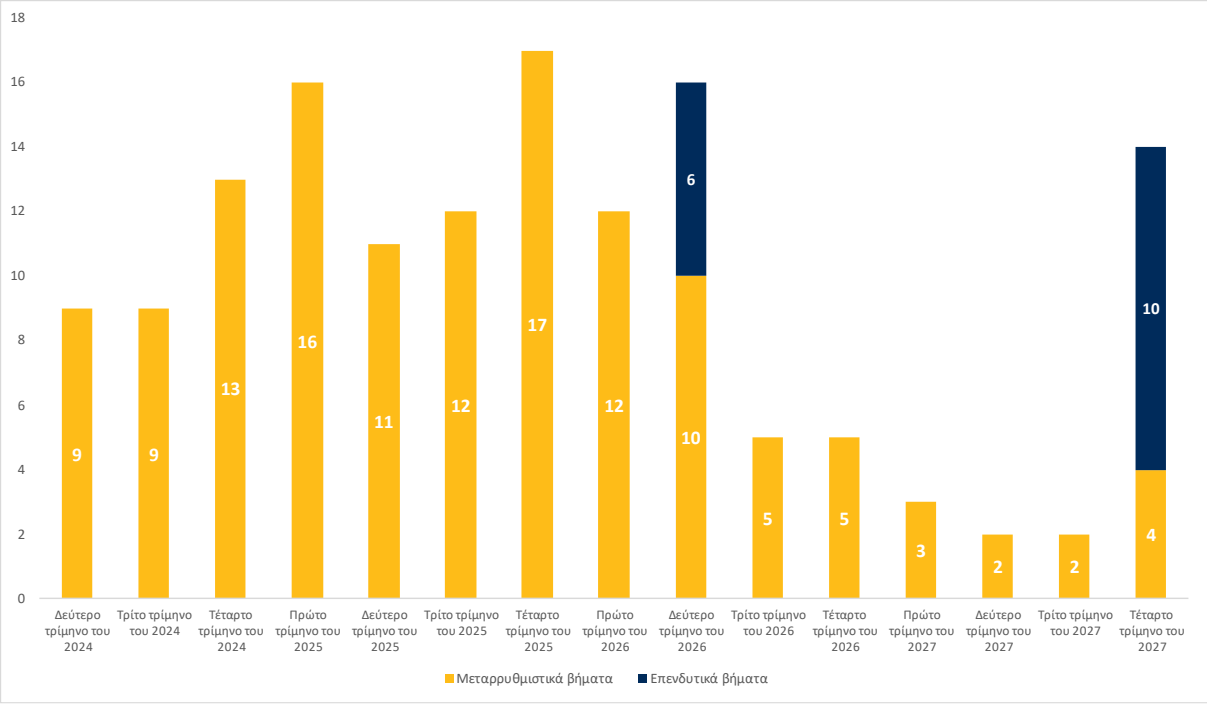
Διάγραμμα 2: Πυλώνας Ι του Μέσου Διευκόλυνσης για την Ουκρανία – Αναλήψεις υποχρεώσεων ανά έτος σε δισ. EUR



Πληρωμές στο πλαίσιο του πυλώνα Ι του Μέσου Διευκόλυνσης

Στο σχέδιο για την Ουκρανία προσδιορίζονται 69 μεταρρυθμιστικά και 10 επενδυτικά βήματα, ή δείκτες, που αναλύονται σε 146 ποιοτικά και ποσοτικά βήματα (η κατανομή των μεταρρυθμίσεων ανά έτος απεικονίζεται στο διάγραμμα 3). Δεδομένης της μακροοικονομικής κατάστασης και βιωσιμότητας του χρέους της Ουκρανίας, η χρηματοδότηση του σχεδίου για την Ουκρανία διατίθεται εμπροσθοβαρώς στο πρώτο και το δεύτερο έτος υλοποίησης. Αυτή η εμπροσθοβαρής χρηματοδότηση αντικατοπτρίζεται επίσης στον αριθμό των μεταρρυθμίσεων που πρέπει να ολοκληρωθούν.

Διάγραμμα 3: Πορεία των πληρωμών: Μεταρρυθμίσεις & επενδύσεις σε βάθος χρόνου



Στις 20 Μαρτίου 2024 η Επιτροπή εκταμίευσε τα πρώτα 4,5 δισ. EUR υπό μορφή έκτακτης ενδιάμεσης χρηματοδότησης με σκοπό την εξασφάλιση της ιδιαίτερα αναγκαίας ρευστότητας για την Ουκρανία. Στις 24 Απριλίου εκταμιεύτηκε δεύτερη δόση έκτακτης ενδιάμεσης χρηματοδότησης ύψους 1,5 δισ. EUR. Η εν λόγω εκταμίευση πραγματοποιήθηκε αφού η Επιτροπή αξιολόγησε θετικά την εκπλήρωση των όρων πολιτικής που καθορίστηκαν στο μνημόνιο συνεννόησης που υπέγραψαν η Ουκρανία και η Επιτροπή στις 13 Μαρτίου. Η Επιτροπή κατέληξε, επίσης, σε θετική αξιολόγηση ως προς την εκπλήρωση της προϋπόθεσης περί τηρήσεως των ουσιαστικών μηχανισμών της δημοκρατίας. Η ενδιάμεση χρηματοδότηση κάλυψε τους πέντε όρους πολιτικής που συμφωνήθηκαν στο μνημόνιο συνεννόησης και οι οποίοι συμπεριλήφθηκαν στο σχέδιο για την Ουκρανία που υπέβαλε η Ουκρανία στην Επιτροπή.

1. Σύσταση Επιτροπής Επιλογής για τη Διεξαγωγή Διαγωνισμού για την Υπηρεσία Πειθαρχικών Επιθεωρητών του Ανωτάτου Συμβουλίου Δικαιοσύνης.
2. Έγκριση σχεδίου δράσης για την αντιμετώπιση των κινδύνων που προσδιορίστηκαν στην εθνική εκτίμηση κινδύνου.
3. Θέσπιση εθνικής στρατηγικής εσόδων για την περίοδο 2024-2030.
4. Θέσπιση διαδικασιών για την κατανομή του κρατικού προϋπολογισμού με σκοπό τη δημιουργία βιομηχανικών πάρκων.
5. Εφαρμογή αυτόματης μεταφοράς δεδομένων μεταξύ του κρατικού κτηματολογίου και του κρατικού μητρώου δικαιωμάτων περιουσίας σε ακίνητα.

Στις 27 Ιουνίου η Επιτροπή εκταμίευσε ποσό **προχρηματοδότησης** ύψους 1,9 δισ. EUR, που αντιστοιχούσε στο 7 % της δανειακής στήριξης την οποία ήταν επιλέξιμη να εισπράξει η Ουκρανία για τη στήριξη της υλοποίησης του σχεδίου. Προκειμένου να εκταμιευτεί η προχρηματοδότηση, κυρώθηκε στις 6 Ιουνίου συμφωνία-πλαίσιο από το ουκρανικό κοινοβούλιο, η οποία υπογράφηκε από τον πρόεδρο της Ουκρανίας στις 19 Ιουνίου, ενώ στις 24 Ιουνίου υπογράφηκε δανειακή σύμβαση.

Σε συνέχεια του αιτήματος πληρωμής της Ουκρανίας στις 9 Ιουλίου και της θετικής αξιολόγησης από την Επιτροπή στις 18 Ιουλίου, καθώς και της έγκρισης από το Συμβούλιο στις 6 Αυγούστου, εκταμιεύτηκε στις 13 Αυγούστου η **πρώτη πληρωμή στο πλαίσιο του**

σχεδίου για την Ουκρανία, **ύψους σχεδόν 4,2 δισ. EUR**. Από το συνολικό ποσό, 1,5 δισ. EUR χορηγήθηκαν υπό μορφή μη επιστρεπτέας χρηματοδοτικής στήριξης, ενώ πάνω από 2,6 δισ. EUR εκταμιεύτηκαν υπό μορφή δανείων. Η Επιτροπή εκτίμησε ότι η κυβέρνηση είχε εκπληρώσει ικανοποιητικά τους εννέα μεταρρυθμιστικούς δείκτες ή βήματα που συνδέονταν με την πρώτη τακτική πληρωμή στο πλαίσιο του σχεδίου[3].

Τα εν λόγω **εννέα βήματα** υλοποιήθηκαν το δεύτερο τρίμηνο του 2024:

Διαχείριση των δημόσιων οικονομικών

1. Η έγκριση του σχεδίου για την ψηφιοποίηση της Κρατικής Τελωνειακής Υπηρεσίας.
2. Η έγκριση της δήλωσης προϋπολογισμού για την περίοδο 2025-2027.
3. Η έγκριση του σχεδίου δράσης για την εφαρμογή του χάρτη πορείας για τη μεταρρύθμιση της διαχείρισης των δημόσιων επενδύσεων.

Καταπολέμηση της διαφθοράς και της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες

4. Ο διορισμός νέου επικεφαλής της Εθνικής Υπηρεσίας Πρόληψης της Διαφθοράς.

Διαχείριση δημόσιων περιουσιακών στοιχείων και επιχειρηματικό περιβάλλον

5. Η έναρξη ισχύος του νόμου για τη βελτίωση των προτύπων εταιρικής διακυβέρνησης των κρατικών επιχειρήσεων, λαμβανομένων υπόψη των διεθνών προτύπων.
6. Η έναρξη ισχύος του νόμου για την αναθεώρηση της νομικής βάσης του Γραφείου Οικονομικής Ασφάλειας της Ουκρανίας.

Ενέργεια και αγροδιατροφικός τομέας

7. Η έγκριση του ενοποιημένου εθνικού σχεδίου για την ενέργεια και το κλίμα.
8. Η θέσπιση της στρατηγικής για τον θερμικό εκσυγχρονισμό των κτιρίων έως το 2050.
9. Η έγκριση του στρατηγικού εγγράφου σχετικά με τη δράση κατά των ναρκών για την περίοδο έως το 2033.

Μετά τη θετική αξιολόγηση από την Επιτροπή[4] του αιτήματος πληρωμής της Ουκρανίας της 10ης Οκτωβρίου και μετά την έγκριση από το Συμβούλιο, εκδόθηκε εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου. Με τον τρόπο αυτό κατέστη δυνατή, στις 18 Δεκεμβρίου, η εκταμίευση της **δεύτερης πληρωμής στο πλαίσιο του σχεδίου για την Ουκρανία ύψους σχεδόν 4,1 δισ. EUR**. Από το εν λόγω συνολικό ποσό, 1,5 δισ. EUR χορηγήθηκαν υπό μορφή μη επιστρεπτέας χρηματοδοτικής στήριξης, ενώ πάνω από 2,5 δισ. EUR εκδόθηκαν με τη μορφή δανείων.

Η θετική αξιολόγηση από την Επιτροπή ήταν αποτέλεσμα της εκ μέρους της Ουκρανίας εκπλήρωσης των απαιτούμενων εννέα **βημάτων** έως το τρίτο τρίμηνο του 2024.

Καταπολέμηση της διαφθοράς και της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες

[3] COM(2024) 321 final.
[4] COM(2024) 544 final.

1. Η αύξηση του ανθρώπινου δυναμικού της ειδικής εισαγγελίας για την καταπολέμηση της διαφθοράς (στο εξής: SAPO).
2. Η τροποποίηση του ποινικού κώδικα και του κώδικα ποινικής δικονομίας.
3. Η έγκριση του σχεδίου δράσης για την εφαρμογή της στρατηγικής ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων για την περίοδο 2023-2027.

Ανθρώπινο κεφάλαιο

4. Η έγκριση της δημογραφικής στρατηγικής της Ουκρανίας για την περίοδο έως το 2040.

Επιχειρηματικό περιβάλλον και περιφερειακές πολιτικές

5. Η έγκριση του σχεδίου δράσης για την απορρύθμιση και τη βελτίωση του επιχειρηματικού κλίματος.
6. Η τροποποίηση της κρατικής στρατηγικής περιφερειακής ανάπτυξης για την περίοδο 2021-2027.

Ενεργειακός τομέας και περιβάλλον

7. Η έναρξη ισχύος του παράγωγου δικαίου του κανονισμού για τον νόμο για την ακεραιότητα και τη διαφάνεια στη χονδρική αγορά ενέργειας.
8. Η έναρξη ισχύος της νομοθεσίας για την πρόληψη, τη μείωση και τον έλεγχο της βιομηχανικής ρύπανσης.
9. Η εκπόνηση εγγράφου βασικών εννοιών για τον καθορισμό του πεδίου εφαρμογής των αποκλίσεων από τους κανόνες για την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων και τη στρατηγική περιβαλλοντική εκτίμηση.

2.α.i. Αποδέκτες κονδυλίων στο πλαίσιο του σχεδίου για την Ουκρανία

Στο άρθρο 27 του κανονισμού για το Μέσο Διευκόλυνσης της Ουκρανίας ορίζεται ότι η Ουκρανία πρέπει να δημοσιεύει επικαιροποιημένα **δεδομένα σχετικά με τα πρόσωπα και τις οντότητες**, συμπεριλαμβανομένων των αναδόχων, που λαμβάνουν ποσά χρηματοδότησης που υπερβαίνουν το ισοδύναμο των 100 000 EUR, σωρευτικά για περίοδο τεσσάρων ετών, για την υλοποίηση των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων που προσδιορίζονται στο σχέδιο για την Ουκρανία.

Η Ουκρανία υποχρεούται να δημοσιεύει τις εν λόγω πληροφορίες σε μηχαναγνώσιμο μορφότυπο σε ιστοσελίδα, σύμφωνα με το σύνολο των κονδυλίων που ελήφθησαν, λαμβανομένων δεόντως υπόψη της εμπιστευτικότητας και της ασφάλειας, ιδίως όσον αφορά την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Εάν πρόκειται για νομικά πρόσωπα, στις εν λόγω πληροφορίες περιλαμβάνονται η πλήρης νομική επωνυμία και ο αριθμός φορολογικού μητρώου ΦΠΑ ή ο αριθμός φορολογικού μητρώου τους ή άλλος μοναδικός αναγνωριστικός κωδικός που καθορίζεται σε εθνικό επίπεδο.

Εάν πρόκειται για φυσικά πρόσωπα, δημοσιεύονται το όνομα ή ονόματα και το επώνυμο ή επώνυμα του αποδέκτη. Επιπλέον, προκειμένου να διασφαλιστεί η προστασία των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ σύμφωνα με το άρθρο 35 του κανονισμού για το Μέσο Διευκόλυνσης της Ουκρανίας, η Ουκρανία υποχρεούται, επίσης, να διασφαλίζει τη συλλογή επαρκών δεδομένων, και την πρόσβαση σε αυτά, σχετικά με τα πρόσωπα και τις οντότητες που λαμβάνουν χρηματοδότηση, συμπεριλαμβανομένων πληροφοριών σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους. Η εν λόγω υποχρέωση συνάδει με τις αρχές της ΕΕ για την προστασία των δεδομένων και με τους ισχύοντες κανόνες για την προστασία των δεδομένων.

Ειδικότερα, στην απαίτηση αυτή περιλαμβάνονται, επίσης, πληροφορίες για τους σχετικούς υπεργολάβους και τους πραγματικούς δικαιούχους τους.

Η Ουκρανία σημειώνει ενεργή πρόοδο στο έργο της για τη διαφάνεια, εφαρμόζοντας τις απαιτήσεις συλλογής δεδομένων στο εθνικό νομικό της πλαίσιο και εμπλέκοντας όλες τις αρμόδιες αρχές για να διασφαλίσει την ολοκληρωμένη συλλογή δεδομένων σχετικά με τους τελικούς αποδέκτες. Η Ουκρανία εκτελεί εργασίες με σκοπό τη δημιουργία ενοποιημένης βάσης δεδομένων με τις εν λόγω πληροφορίες. Στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Οικονομίας της Ουκρανίας έχει δημοσιευτεί κατάλογος των τελικών αποδεκτών που λαμβάνουν πάνω από 100 000 EUR[5].

Η Ουκρανία υποχρεούται να συμμορφώνεται με το άρθρο 11 του κανονισμού για το Μέσο Διευκόλυνσης για την Ουκρανία σχετικά με την επιλεξιμότητα προσώπων και οντοτήτων, καθώς και την προέλευση των προμηθειών και των υλικών κατά τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων στο πλαίσιο του Μέσου Διευκόλυνσης. Οι εν λόγω απαιτήσεις είναι ενσωματωμένες στη συμφωνία-πλαίσιο μεταξύ της ΕΕ και της Ουκρανίας σχετικά με ειδικές ρυθμίσεις για την εκτέλεση της ενωσιακής χρηματοδότησης στο πλαίσιο του Μέσου Διευκόλυνσης για την Ουκρανία. Σύμφωνα με τις απαιτήσεις αυτές, όσον αφορά τις επενδύσεις στο πλαίσιο του πυλώνα Ι, η Ουκρανία θεσπίζει σύστημα παρακολούθησης και ελέγχου για να διασφαλίσει την πλήρωση των απαιτήσεων και για να καταγράφει και να αναφέρει τυχόν συμβάσεις που κάνουν χρήση των εξαιρέσεων του άρθρου 11 του κανονισμού για το Μέσο Διευκόλυνσης για την Ουκρανία. Το 2024 η Επιτροπή δεν χρειάστηκε να αξιολογήσει κανένα ζήτημα σχετικά με τις δημόσιες συμβάσεις.

2.β. Πυλώνας ΙΙ – Επενδυτικό πλαίσιο για την Ουκρανία

Το επενδυτικό πλαίσιο για την Ουκρανία (στο εξής: UIF) είναι το βασικό εργαλείο της ΕΕ για να προωθήσει την ανάκαμψη, την ανασυγκρότηση και τον εκσυγχρονισμό της Ουκρανίας. Με κονδύλια ύψους **9,3 δισ. EUR,** συμπεριλαμβανομένων **7,8 δισ. EUR σε εγγυήσεις** και **1,5 δισ. EUR συνδυαστικών πράξεων**, αποσκοπεί να κινητοποιήσει **επενδύσεις ύψους έως 40 δισ. EUR**, θέτοντας την ΕΕ στο επίκεντρο των διεθνών προσπαθειών για την ανοικοδόμηση της Ουκρανίας.

Οι **εγγυήσεις της ΕΕ** διαδραματίζουν κρίσιμο ρόλο στην ελαχιστοποίηση του κινδύνου τόσο για τις δημόσιες όσο και για τις ιδιωτικές επενδύσεις, προϋπόθεση που είναι απαραίτητη για την **επιτυχή ανάκαμψη** της Ουκρανίας. Με τον μετριασμό των χρηματοοικονομικών κινδύνων, οι εγγυήσεις αυτές ενθαρρύνουν τη μεγαλύτερη συμμετοχή ιδιωτών επενδυτών, χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και αναπτυξιακών εταίρων, οι οποίοι είναι όλοι απαραίτητοι για την ανοικοδόμηση της οικονομίας και των υποδομών της Ουκρανίας μετά τον πόλεμο.

Ομοίως, οι **μηχανισμοί συνδυαστικών πράξεων της ΕΕ** συνδυάζουν **επιχορηγήσεις με πόρους εκτός επιχορηγήσεων**, όπως **δάνεια**, **ίδια κεφάλαια** και **εγγυήσεις** από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, καθώς και **εμπορικά δάνεια** και **επενδύσεις**. Αυτή η καινοτόμος προσέγγιση αξιοποιεί δημόσιους πόρους για να κινητοποιήσει επιπρόσθετες επενδύσεις από τον ιδιωτικό τομέα, δημιουργώντας έναν **αναπτυξιακό αντίκτυπο με μεγάλη εμβέλεια**. Με τη χρήση συνδυαστικών πράξεων, η ΕΕ μεγιστοποιεί την αξία κάθε ευρώ που δαπανάται, παρέχοντας τη δυνατότητα υλοποίησης μεγαλύτερων και πιο αποτελεσματικών έργων που συμβάλλουν άμεσα στην ανάκαμψη και τη μακροπρόθεσμη ανθεκτικότητα της Ουκρανίας.

[5] https://me.gov.ua/view/d9c13c33-a438-406f-8daf-3145852df99a

Το **επενδυτικό πλαίσιο για την Ουκρανία** βρίσκεται στον πυρήνα αυτής της προσπάθειας, καθώς έχει σχεδιαστεί ειδικά για να βοηθήσει στην **ανοικοδόμηση της κρίσιμων υποδομών της Ουκρανίας και να δώσει ώθηση στην οικονομία της**. Το εν λόγω πλαίσιο επικεντρώνεται κυρίως στους βασικούς τομείς, όπως η **ενέργεια**, **η βιομηχανία, τα σχολεία**, **τα νοσοκομεία** και **οι δημοτικές υπηρεσίες**, με στόχο τη δημιουργία μιας πιο ανθεκτικής, βιώσιμης και σύγχρονης Ουκρανίας. Επιπλέον, το επενδυτικό πλαίσιο για την Ουκρανία αντιμετωπίζει τις ανάγκες των **μικρών επιχειρήσεων**, **των πληττόμενων από τον πόλεμο πληθυσμών**, και των **ευάλωτων ομάδων**, διασφαλίζοντας ότι οι κοινότητες που πλήττονται περισσότερο δεν θα μείνουν πίσω.

Στην επικαιροποιημένη **κοινή ταχεία εκτίμηση των ζημιών και των αναγκών (Rapid Damage and Needs Assessment - RDNA4)** της **31ης Δεκεμβρίου 2024**, τρία έτη μετά την έναρξη του επιθετικού πολέμου της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας, εκτιμάται ότι το συνολικό κόστος της **ανασυγκρότησης και ανάκαμψης** της Ουκρανίας θα ανέλθει σε **506 δισ. EUR** κατά την επόμενη δεκαετία. Στην εν λόγω ολοκληρωμένη αξιολόγηση υπογραμμίζεται το τεράστιο μέγεθος της πρόκλησης που αντιμετωπίζει η Ουκρανία για την ανοικοδόμηση της οικονομίας, των υποδομών και των θεσμών της.

Σε αυτό το πλαίσιο, το **επενδυτικό πλαίσιο για την Ουκρανία** είναι απαραίτητο προκειμένου να καλυφθεί το σημαντικό **χρηματοδοτικό κενό** για την ανασυγκρότηση της Ουκρανίας. Παρέχει έναν δομημένο και συντονισμένο μηχανισμό για τη διοχέτευση οικονομικών πόρων στους **τομείς προτεραιότητας με τις πλέον επείγουσες ανάγκες** που προσδιορίστηκαν στο **σχέδιο για την Ουκρανία**. Η στοχευμένη στήριξη του επενδυτικού πλαισίου για την Ουκρανία διασφαλίζει ότι η χώρα διαθέτει τους απαραίτητους πόρους για να αντιμετωπίσει τις κρίσιμες ανάγκες της, ενώ παράλληλα ανοίγει τον δρόμο για μακροπρόθεσμη ανάκαμψη και ανάπτυξη.

Το επενδυτικό πλαίσιο για την Ουκρανία αποτελεί, επίσης, βασικό μοχλό για τις ιδιωτικές επενδύσεις στην ανασυγκρότηση της χώρας. Διά της παροχής **εργαλείων ελαχιστοποίησης του κινδύνου, κάλυψης κινδύνων πολέμου και με την κινητοποίηση ιδιωτικών επενδυτικών κεφαλαίων,** δημιουργεί νέες ευκαιρίες χρηματοδότησης τόσο για τις ουκρανικές επιχειρήσεις όσο και για τις επιχειρήσεις της ΕΕ.

Ο πυλώνας ΙΙ συνδέεται στενά με τη μεταρρυθμιστική πορεία της Ουκρανίας και την πορεία της προς την προσχώρηση στην Ένωση. Οι επενδύσεις στην οικονομία και τις υποδομές της Ουκρανίας που καθίστανται δυνατές μέσω του επενδυτικού πλαισίου για την Ουκρανία επιταχύνουν, επίσης, την ένταξη της χώρας στην ενιαία αγορά της ΕΕ, διά της **ενσωμάτωσής της σε διευρωπαϊκές υποδομές στην ενέργεια και τις μεταφορές, στις αξιακές αλυσίδες της ΕΕ, καθώς και με τη μεταφορά των προτύπων και των επιχειρηματικών πρακτικών της ΕΕ στο εθνικό της πλαίσιο**. Συνδέοντας την οικονομία της Ουκρανίας με αυτήν της ΕΕ, το επενδυτικό πλαίσιο για την Ουκρανία αποτελεί στρατηγικό μοχλό για την προώθηση της γεωπολιτικής και οικονομικής θέσης της ΕΕ.

Το επενδυτικό πλαίσιο για την Ουκρανία λειτουργεί και ως μοναδική **πλατφόρμα συντονισμού για την αρχιτεκτονική ανάκαμψης της Ουκρανίας**. Συνενώνει την κυβέρνηση της Ουκρανίας, τα κράτη μέλη της ΕΕ και μεγάλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, όπως η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (στο εξής: ΕΤΕπ), η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης (στο εξής: ΕΤΑΑ), η Παγκόσμια Τράπεζα, αναπτυξιακά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα των κρατών μελών, κ.λπ. με σκοπό την ευθυγράμμιση και την παροχή κοινής επιχειρησιακής απάντησης στις ανάγκες ανάκαμψης και ανασυγκρότησης της Ουκρανίας.

Το επενδυτικό πλαίσιο για την Ουκρανία **δημιουργήθηκε σε χρόνο ρεκόρ**. Μετά την έναρξη ισχύος του κανονισμού για το Μέσο Διευκόλυνσης για την Ουκρανία τον Μάρτιο του 2024, το πρώτο διοικητικό συμβούλιο του επενδυτικού πλαισίου για την Ουκρανία συνεδρίασε τον Απρίλιο του 2024 και ενέκρινε το πρώτο σύνολο επενδυτικών προγραμμάτων. Τον Ιούνιο του 2024 στη Διάσκεψη για την Ανάκαμψη της Ουκρανίας στο Βερολίνο, η Επιτροπή ανακοίνωσε την υπογραφή των πρώτων επενδυτικών προγραμμάτων στο πλαίσιο του UIF, ύψους **1,4 δισ. EUR** σε νέες εγγυήσεις και συμφωνίες επιχορήγησης για τη στήριξη της ανάκαμψης και ανασυγκρότησης της Ουκρανίας.

Οι εν λόγω συμφωνίες που υπογράφτηκαν με διάφορους εταίρους υλοποίησης, όπως οι ΕΤΑΑ, ΕΤΕπ, Διεθνής Οργανισμός Χρηματοδότησης (στο εξής: ΔΟΧ), Kreditanstalt für Wiederaufbau (KfW) και Bank Gospodarstwa Krajowego (BGK), συνίστανται σε **δανειακές εγγυήσεις της ΕΕ ύψους 1 δισ. EUR** και **επιχορηγήσεις ύψους 400 εκατ. EUR**. Από την εν λόγω χρηματοδότηση επωφελούνται ιδιωτικές εταιρείες, συμπεριλαμβανομένων των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων, δήμοι και ουκρανικές κρατικές επιχειρήσεις. Οι πράξεις στηρίζουν τομείς προτεραιότητας, όπως οι υποδομές ενέργειας, μεταφορών, οι δημοτικές υποδομές, η πρόσβαση σε χρηματοδότηση και οι πληττόμενες από τον πόλεμο επιχειρήσεις· και αποσκοπούν στην κινητοποίηση **επενδύσεων ύψους 6 δισ. EUR.**

Χάρη στις εγγυήσεις του επενδυτικού πλαισίου για την Ουκρανία, οι οποίες διαδραμάτισαν καθοριστικό ρόλο στον μετριασμό των επενδυτικών κινδύνων, πολλές πράξεις υλοποιήθηκαν ήδη στην Ουκρανία το 2024.

- Μία από τις **μεγαλύτερες ξένες επενδύσεις στην Ουκρανία από τότε που κέρδισε την ανεξαρτησία της**. Η απόκτηση δύο φορέων εκμετάλλευσης τηλεπικοινωνιών (των Lifecell και Datagroup Volia) από Γάλλο επενδυτή, με αποτέλεσμα τη δημιουργία κορυφαίου καθετοποιημένου φορέα εκμετάλλευσης με άρτιο επενδυτικό σχέδιο για υποδομές τηλεπικοινωνιών και βελτίωση της ψηφιακής συνδεσιμότητας. Η εν λόγω συναλλαγή συγχρηματοδοτήθηκε από τον Διεθνή Οργανισμό Χρηματοδότησης, με εγγύηση του επενδυτικού πλαισίου για την Ουκρανία.
- Μια **πρωτοποριακή επένδυση σε αναξιοποίητες ζώνες στην ανανεώσιμη ενέργεια**, για τη συγχρηματοδότηση της κατασκευής νέου αιολικού πάρκου δυναμικότητας 147 MW στην περιφέρεια Volyn, με συγχρηματοδότηση από την ΕΤΑΑ και το επενδυτικό πλαίσιο για την Ουκρανία, με εγγύηση της ΕΕ.
- Χάρη στην εγγύηση του επενδυτικού πλαισίου για την Ουκρανία, αποδεσμεύτηκε κρίσιμης σημασίας δανειοδότηση προς την πόλη του Κιέβου, γεγονός που επέτρεψε την παροχή επείγουσας στήριξης της ρευστότητας προς το δημοτικό δίκτυο τηλεθέρμανσης προκειμένου να διασφαλιστεί η **απρόσκοπτη παροχή θέρμανσης στη διάρκεια του χειμώνα 2024/2025,** μέσω της εγγύησης δανείου που χορηγήθηκε από την ΕΤΑΑ.
- Νέο δάνειο της ΕΤΑΑ προς τη Nova Poshta που αποδεσμεύτηκε χάρη στην εγγύηση του επενδυτικού πλαισίου για την Ουκρανία με σκοπό τη χρηματοδότηση της επέκτασης και του εκσυγχρονισμού του **δικτύου τερματικών σταθμών και παραρτημάτων παραλαβής και αποστολής δεμάτων**, σε συνδυασμό με μέτρα μεγάλου κοινωνικού αντικτύπου, όπως η **κατασκευή πάνω από 600 καταφυγίων** και η υλοποίηση προγραμμάτων για τη δημιουργία **ευκαιριών απασχόλησης για βετεράνους του πολέμου και ευάλωτες γυναίκες.**

Με βάση αυτή τη δυναμική, δρομολογήθηκε τον Σεπτέμβριο του 2024 νέος γύρος **προσκλήσεων υποβολής προτάσεων στο πλαίσιο του επενδυτικού πλαισίου για την Ουκρανία, άμεσων πράξεων του ιδιωτικού τομέα και διαμεσολαβούμενων πράξεων μετοχικού κεφαλαίου**, με ενδεικτική κατανομή ύψους **2,75 δισ. EUR**. Η πρόσκληση

υποβολής προτάσεων θα παραμείνει ανοικτή για τουλάχιστον ένα έτος, στη διάρκεια του οποίου θα ισχύουν ενδιάμεσες προθεσμίες.

Οι δράσεις στο πλαίσιο του **πυλώνα ΙΙ** υλοποιούνται σύμφωνα με τις αρχές για τις πηγές εφοδιασμού και τη σύναψη συμβάσεων που ορίζονται στο **άρθρο 11 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/792.** Τον Ιούνιο του 2024 υπογράφηκαν συμπληρωματικές συμφωνίες εγγύησης και συνδυαστικές πράξεις, οι οποίες υλοποιήθηκαν ως επείγοντα μέτρα για την αντιμετώπιση των άμεσων αναγκών ανοικοδόμησης και αποκατάστασης, ιδίως στον τομέα της ενέργειας.

2.γ. Πυλώνας ΙΙΙ

Ο πυλώνας ΙΙΙ επικεντρώνεται στην παροχή **τεχνικής βοήθειας και μέτρων στήριξης με σκοπό να διευκολυνθεί η ευθυγράμμιση της Ουκρανίας με τη νομοθεσία και τους κανονισμούς της ΕΕ**. Χρηματοδοτεί δραστηριότητες τεχνικής συνεργασίας που υλοποιούνται επί αρκετά έτη, όπως πρωτοβουλίες ανάπτυξης ικανοτήτων, συμπεριλαμβανομένων των κοινωνικών εταίρων, οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, καθώς και των τοπικών και περιφερειακών αρχών και την παροχή βοήθειας στην Ουκρανία για την εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων που είναι αναγκαίες για την προσχώρηση στην ΕΕ και για τη διασφάλιση της αποτελεσματικής αξιοποίησης της χρηματοδοτικής συνδρομής.

Ο πυλώνας ΙΙΙ χρηματοδοτεί, επίσης, τις **επιδοτήσεις επιτοκίων για το κόστος των δανείων** που χορηγούνται στο πλαίσιο του πυλώνα Ι του Μέσου Διευκόλυνσης, καθώς και στο πλαίσιο προηγούμενης μακροοικονομικής χρηματοδοτικής συνδρομής. Επιπλέον, χρηματοδοτεί τη **λειτουργία της ελεγκτικής επιτροπής του Μέσου Διευκόλυνσης για την Ουκρανία** και υποστηρίζει άλλες πρωτοβουλίες που αποσκοπούν στην αντιμετώπιση της επίθεσης της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας, συμπεριλαμβανομένης της επιβολής του διεθνούς δικαίου σε σχέση με τα εγκλήματα που διαπράττει η Ρωσία στο έδαφος της Ουκρανίας.

Το 2024 εγκρίθηκε το πρώτο ετήσιο πρόγραμμα εργασιών στο πλαίσιο του πυλώνα ΙΙΙ του Μέσου Διευκόλυνσης, **κινητοποιώντας πάνω από 488 εκατ. EUR**.

2.γ.i Υλοποίηση του μηχανισμού τεχνικής συνεργασίας

Η δράση «μηχανισμός τεχνικής συνεργασίας για την Ουκρανία 2024 (στο εξής: TCF 2024)», με προϋπολογισμό ύψους περίπου 248 εκατ. EUR, αποσκοπεί να διευκολύνει τη σταδιακή ευθυγράμμιση της Ουκρανίας με το *κεκτημένο* της ΕΕ ενόψει της μελλοντικής προσχώρησης στην ΕΕ, καθώς και να υποστηρίξει την υλοποίηση του σχεδίου για την Ουκρανία. Ταυτόχρονα, ενισχύει την ανθεκτικότητα της Ουκρανίας και την ικανότητά της να αντιμετωπίζει τις καταστροφικές επιπτώσεις του επιθετικού πολέμου της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας.

Ως ευέλικτο και αποτελεσματικό μέσο, ο μηχανισμός τεχνικής συνεργασίας για την Ουκρανία 2024 παρέχει **εξατομικευμένη βοήθεια**, προσαρμοζόμενος στις εξελισσόμενες ανάγκες της Ουκρανίας. Επίσης, παρέχει στήριξη στις **δραστηριότητες στρατηγικής επικοινωνίας**, **δημόσιας διπλωματίας** και **συνεργασίας με φορείς της κοινωνίας των πολιτών και του πολιτισμού**, στοιχεία που είναι όλα απαραίτητα για την ενίσχυση **της θετικής προβολής της ΕΕ** στην Ουκρανία.

Τον Νοέμβριο του 2024 ο προϋπολογισμός του μηχανισμού τεχνικής συνεργασίας για την Ουκρανία 2024 αυξήθηκε κατά **105 εκατ. EUR**, χάρη στα κέρδη ύψους **103 εκατ. EUR** από τα ακινητοποιημένα ρωσικά περιουσιακά στοιχεία και μια πρόσθετη συνεισφορά ύψους **2 εκατ. EUR** από τη **Δανία**. Η εν λόγω τροποποίηση ενίσχυσε σημαντικά την ικανότητα του

μηχανισμού να στηρίζει προτεραιότητες όπως η **αποκατάσταση κρίσιμων ενεργειακών υποδομών**.

Η υλοποίηση του μηχανισμού τεχνικής συνεργασίας 2024 προχωρεί ικανοποιητικά, καθώς ήδη το 2024 συνήφθησαν συμβάσεις ύψους άνω των **136 εκατ. EUR,** ποσό που αντιστοιχεί σε πάνω από το 50 % του συνολικού προϋπολογισμού. Οι εν λόγω χρηματοδοτικοί πόροι επικεντρώνονται σε βασικές προτεραιότητες: **ενεργειακή ανθεκτικότητα**, **αποκέντρωση** και **στήριξη για την προσχώρηση της Ουκρανίας στην ΕΕ**.

- Στον **ενεργειακό τομέα**, η ΕΕ συμβάλλει στην ενεργειακή ανθεκτικότητα της Ουκρανίας μέσω της παροχής στήριξης στο **Ταμείο Ενεργειακής Στήριξης της Ουκρανίας**, το οποίο διαχειρίζεται η **Γραμματεία της Ενεργειακής Κοινότητας**. Το εν λόγω ταμείο διευκολύνει την παράδοση εξοπλισμού έκτακτης ανάγκης και βασικών προμηθειών με σκοπό τη σταθεροποίηση του ενεργειακού συστήματος της Ουκρανίας.

- Όσον αφορά τη **μεταρρύθμιση της αποκέντρωσης**, η επόμενη φάση της **εμβληματικής πρωτοβουλίας «U-LEAD with Europe» της «Ομάδας Ευρώπη»** που συγχρηματοδοτείται από τη **Γερμανία και τη Δανία,** βρίσκεται σε εξέλιξη. Σκοπός της πρωτοβουλίας είναι να στηρίξει τη διαφανή και υπεύθυνη διακυβέρνηση σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο, συμβάλλοντας άμεσα στην ανασυγκρότηση της Ουκρανίας.

- Με σκοπό την περαιτέρω στήριξη των **προσπαθειών προσχώρησης στην ΕΕ**, η πρόσφατα δρομολογηθείσα **πρωτοβουλία «Ukraine2EU – EU Integration Support Programme for Ukraine» (Ukraine2EU – Πρόγραμμα στήριξης της ενσωμάτωσης της Ουκρανίας στην ΕΕ) της «Ομάδας Ευρώπη»** (που συγχρηματοδοτείται από τη **Δανία και τη Λιθουανία**) ενισχύει τις ικανότητες βασικών θεσμών της Ουκρανίας. Στην εν λόγω ενίσχυση περιλαμβάνεται στήριξη προς το **ουκρανικό κοινοβούλιο**, καθώς και για τη **μετάφραση του *κεκτημένου της ΕΕ***, δραστηριότητες στρατηγικής επικοινωνίας και τον συντονισμό της συνολικής διαδικασίας προσχώρησης.

Οι δράσεις στο πλαίσιο του **πυλώνα ΙΙΙ** υλοποιούνται σύμφωνα με τις αρχές για τις πηγές εφοδιασμού και τη σύναψη συμβάσεων που ορίζονται στο **άρθρο 11 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/792**, με προτεραιότητα στις επιλέξιμες χώρες. Έχουν εφαρμοστεί παρεκκλίσεις σύμφωνα με τις νομικές διατάξεις, ιδίως για την αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών για ενεργειακό εξοπλισμό κρίσιμης σημασίας, των απαιτήσεων συμβατότητας με τα υφιστάμενα συστήματα της Ουκρανίας και συνθηκών κρίσης επί του εδάφους.

2.γ.ii Συμβολή στους μηχανισμούς λογοδοσίας και στη χρηματοδότηση της ελεγκτικής επιτροπής

Ο επιθετικός πόλεμος της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας προκάλεσε μεγάλο αριθμό θανάτων, μεγάλο πόνο και καταστροφή σε ολόκληρη τη χώρα. Στις 14 Νοεμβρίου 2022 η Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών εξέδωσε ψήφισμα με το οποίο αναγνωρίζει την ανάγκη θέσπισης διεθνούς μηχανισμού για την αποκατάσταση ζημιών, απωλειών ή βλαβών από διεθνώς παράνομες πράξεις της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας. Η ΕΕ ηγήθηκε διεθνών προσπαθειών να καταστεί η Ρωσία υπόλογη, εντασσόμενη τον Μάιο του 2023 στο **μητρώο ζημιών** από την επίθεση της Ρωσικής Ομοσπονδίας κατά της Ουκρανίας και καθιστάμενη πλήρες μέλος τον Ιούλιο του 2024. Επί του παρόντος, στο μητρώο συμμετέχουν 43 κράτη και η ΕΕ.

Το 2024 η ΕΕ συνεισέφερε περίπου **846 000 EUR** για τη διευρυμένη μερική συμφωνία για το μητρώο ζημιών από την επίθεση της Ρωσικής Ομοσπονδίας κατά της Ουκρανίας, διασφαλίζοντας με αυτόν τον τρόπο τη συμμόρφωση της ΕΕ με τις οικονομικές υποχρεώσεις της ως μέλους της διευρυμένης μερικής συμφωνίας.

Το μητρώο, στο οποίο καταγράφονται οι επιλέξιμες απαιτήσεις αποζημίωσης σχετικά με ζημίες, απώλειες ή βλάβες που προκλήθηκαν σε όλα τα ενδιαφερόμενα φυσικά και νομικά πρόσωπα, καθώς και στο κράτος της Ουκρανίας, λειτουργεί και ως ασφαλής ψηφιακή πλατφόρμα για τη συλλογή και επεξεργασία αποδεικτικών στοιχείων. Το μητρώο προορίζεται να αποτελέσει μέρος μιας μελλοντικής επιτροπής αποζημιώσεων, η οποία θα αξιολογεί απαιτήσεις αποζημίωσης και θα ορίζει αποζημιώσεις. Η εν λόγω πρωτοβουλία αποτελεί βασικό βήμα για να διασφαλιστεί ότι η Ρωσία θα αναλάβει πλήρως την ευθύνη για τις ενέργειές της.

Σχεδιάζονται συνολικά 44 έντυπα απαιτήσεων αποζημίωσης για την κάλυψη διαφόρων τύπων ζημιών, συμπεριλαμβανομένης της καταστροφής περιουσίας, της σωματικής βλάβης και του αναγκαστικού εκτοπισμού. Μέχρι το τέλος του 2024 στο μητρώο είχαν ληφθεί πάνω από 13 000 απαιτήσεις αποζημίωσης και είχαν καταγραφεί 832 αποφάσεις σχετικά με καταστροφή ακινήτων κατοικίας, με μέση απαίτηση ύψους 54 000 EUR. Οι εργασίες συνεχίζονται με σκοπό την επέκταση της διαδικασίας απαιτήσεων.

Η **ελεγκτική επιτροπή του Μέσου Διευκόλυνσης για την Ουκρανία** συστάθηκε τον Ιούνιο του 2024 με εκτελεστική απόφαση της Επιτροπής, με την οποία καθορίστηκε, επίσης, η θητεία της (έως τις 30 Ιουνίου 2028), καθώς και η αποστολή, η σύνθεση, ο διορισμός των μελών και του προέδρου, η γραμματεία και τα καθήκοντά της. Για τη στήριξη της εν λόγω δράσης, χορηγήθηκαν περίπου **11 εκατ. EUR** στο πλαίσιο του Μέσου Διευκόλυνσης για την Ουκρανία.

Κύριο καθήκον της ελεγκτικής επιτροπής είναι η παρακολούθηση και η αποτελεσματική αξιοποίηση της χρηματοδοτικής συνδρομής ύψους έως 50 δισ. EUR προς την Ουκρανία μεταξύ 2024 και 2027. Ειδικότερα, αποστολή της είναι να αξιολογεί αν τα συστήματα διαχείρισης και ελέγχου του δημόσιου τομέα της Ουκρανίας διασφαλίζουν ότι τα κονδύλια της ΕΕ χρησιμοποιούνται σύμφωνα με την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης, όπως η αποτελεσματικότητα, η οικονομία, η αποδοτικότητα και η διαφάνεια, ενώ παράλληλα αποτρέπουν την απάτη, τη διαφθορά, τις συγκρούσεις συμφερόντων και άλλες παρατυπίες.

Η ελεγκτική επιτροπή έχει την έδρα της στις Βρυξέλλες, ενώ διατηρεί ειδική γραμματεία στο Κίεβο. Το 2024 επιλέχτηκαν μέσω πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος τρία ανεξάρτητα μέλη της ελεγκτικής επιτροπής, όλα πολίτες της ΕΕ με σημαντική πείρα στον τομέα του ελέγχου και των μέτρων καταπολέμησης της απάτης.

2.γ.iii. Κόστος δανεισμού και βάρη του παρελθόντος

Τον Ιούνιο του 2024 εκδόθηκε απόφαση χρηματοδότησης για την κάλυψη των ετήσιων βαρών του παρελθόντος που σχετίζονταν με δάνεια στο πλαίσιο της έκτακτης μακροοικονομικής χρηματοδοτικής συνδρομής της ΕΕ που χορηγήθηκε το 2022 (στο εξής: «ΜΧΣ1» και «ΜΧΣ2») και για τη συνεισφορά στις προβλέψεις που καταβάλλονται στο κοινό ταμείο προβλέψεων σε σχέση με τα εν λόγω δάνεια, συνολικού ύψους άνω των 227 εκατ. EUR.

Η έκτακτη μακροοικονομική χρηματοδοτική συνδρομή της ΕΕ ύψους 6 δισ. EUR που εκταμιεύτηκε τον Αύγουστο του 2022 (ΜΧΣ1) και μεταξύ Οκτωβρίου και Δεκεμβρίου 2022 (ΜΧΣ2) παρείχε ταχεία και επείγουσα στήριξη στον ουκρανικό προϋπολογισμό. Η ΕΕ μπορεί να επιβαρυνθεί με τόκο χορηγώντας επιδότηση επιτοκίου σε σχέση με τα εν λόγω δάνεια.

Τον Φεβρουάριο 2024 η Ουκρανία υπέβαλε επίσημο αίτημα για να λάβει επιδότηση επιτοκίου για τις οφειλόμενες το 2024 επιβαρύνσεις. Οι απαιτήσεις που διέπουν την εκταμίευση των δόσεων στο πλαίσιο της έκτακτης μακροοικονομικής χρηματοδοτικής συνδρομής της ΕΕ θεωρήθηκε ότι είχαν εκπληρωθεί το 2022.

3. Πρόοδος όσον αφορά την υλοποίηση του Μέσου Διευκόλυνσης

3.α. Πρόοδος ως προς την επίτευξη των στόχων βάσει του κανονισμού για το Μέσο Διευκόλυνσης για την Ουκρανία

Στον κανονισμό για το Μέσο Διευκόλυνσης για την Ουκρανία καθορίζονται τρεις στρατηγικοί στόχοι με επίκεντρο τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις (στο εξής: ΜΜΕ), την πράσινη μετάβαση και τους δήμους –τρεις διαστάσεις που είναι απαραίτητες για την ανάκαμψη, την ανασυγκρότηση και τον μακροπρόθεσμο εκσυγχρονισμό της Ουκρανίας.

3.α.i Στήριξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (άρθρο 28 παράγραφος 6)

Οι ΜΜΕ αποτελούν τη ραχοκοκαλιά της οικονομίας της Ουκρανίας και διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στην προώθηση της οικονομικής ανθεκτικότητας, της καινοτομίας και της δημιουργίας θέσεων εργασίας. Σε αναγνώριση αυτού του γεγονότος, απαιτείται βάσει του κανονισμού για το Μέσο Διευκόλυνσης για την Ουκρανία τουλάχιστον το 15 % των εγγυήσεων της ΕΕ να στηρίζουν τις πολύ μικρές, τις μικρές και τις μεσαίες επιχειρήσεις, συμπεριλαμβανομένων των νεοφυών επιχειρήσεων.

Το 2024 η ΕΕ σημείωσε σημαντική πρόοδο προς την κατεύθυνση της επίτευξης του εν λόγω στόχου. Υπογράφτηκαν δύο συμφωνίες, που εξασφάλιζαν κάλυψη με εγγύηση της ΕΕ ύψους έως 290 εκατ. EUR και αφορούσαν ειδικά τη δανειοδότηση πολύ μικρών και μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Επιπλέον, κινητοποιήθηκαν 20 εκατ. EUR μέσω συνδυαστικών συνεισφορών. Οι εν λόγω πρωτοβουλίες αποσκοπούν να αποδεσμεύσουν χρηματοδότηση για τις μικρές επιχειρήσεις και να στηρίξουν τις πληττόμενες από τον πόλεμο επιχειρήσεις, διασφαλίζοντας τη συνέχιση της λειτουργίας τους και της συνεισφοράς τους στην οικονομία.

Αξιοποιώντας αυτήν την δυναμική, η ΕΕ θα δρομολογήσει το 2025 ειδικά διαμορφωμένη πρόσκληση υποβολής προτάσεων για την παροχή περαιτέρω στοχευμένης στήριξης στις ΜΜΕ, η οποία θα διοχετευθεί μέσω τραπεζών και ενδιάμεσων φορέων χρηματοδότησης. Η εν λόγω προσπάθεια θα δώσει προτεραιότητα στην πρόσβαση σε χρηματοδότηση στις μικρές επιχειρήσεις και θα βοηθήσει στην ενίσχυση του ιδιωτικού τομέα της Ουκρανίας κατά τη διάρκεια αυτής της κρίσιμης φάσης ανασυγκρότησης.

3.α.ii Προώθηση της πράσινης μετάβασης (άρθρο 28 παράγραφος 9)

Το Μέσο Διευκόλυνσης ευθυγραμμίζεται με τους στόχους της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας και στηρίζει τη μετάβαση της Ουκρανίας σε μία κλιματικά ουδέτερη, ανθεκτική στην κλιματική αλλαγή και περιβαλλοντικά βιώσιμη οικονομία. Ο πυλώνας Ι του Μέσου Διευκόλυνσης αναμένεται ότι θα συμμορφώνεται με τις αρχές της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης», στο μέτρο του δυνατού σε συνθήκες πολέμου ή μεταπολεμικής ανάκαμψης και ανασυγκρότησης. Τουλάχιστον το 20 % των επενδύσεων που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο του σχεδίου για την Ουκρανία και του επενδυτικού πλαισίου για την Ουκρανία αναμένεται να συμβάλουν στον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής και στην προσαρμογή σε αυτήν, στην προστασία του περιβάλλοντος, συμπεριλαμβανομένης της διατήρησης της βιοποικιλότητας, καθώς και στην ευρύτερη πράσινη μετάβαση.

Στο πλαίσιο του σχεδίου για την Ουκρανία, τουλάχιστον το 80 % των επενδύσεων στις υποδομές μεταφορών και τουλάχιστον το 60 % των επενδύσεων στις ενεργειακές υποδομές αναμένεται ότι θα στηρίξουν την επίτευξη των πράσινων στόχων. Οι περισσότερες επενδύσεις που σχετίζονται με την πράσινη μετάβαση στο πλαίσιο του πυλώνα Ι έχουν προγραμματιστεί να υλοποιηθούν έως το τέταρτο τρίμηνο του 2027. Η συνολική αξιολόγηση του αν έχει επιτευχθεί ο στόχος της πράσινης μετάβασης θα διενεργηθεί στο πλαίσιο του τελικού αιτήματος πληρωμής, το οποίο πρέπει να υποβληθεί έως το τέλος του 2027.

Επιπλέον, σημαντική αναμένεται να είναι και η συμβολή των πρώτων πράξεων στο πλαίσιο του πυλώνα ΙΙ, για τις οποίες συνήφθησαν συμβάσεις στα μέσα του 2024. Σε αυτές περιλαμβάνονται πράξεις του επενδυτικού πλαισίου για την Ουκρανία με επίκεντρο την αποκατάσταση και την αναβάθμιση βασικών υπηρεσιών όπως οι υποδομές ύδρευσης και ενέργειας.

3.α.iii Δήμοι (άρθρο 16 παράγραφος 4)

Ποσό ισοδύναμο προς το 20 % τουλάχιστον της μη επιστρεπτέας στήριξης στο πλαίσιο του πυλώνα Ι πρέπει να κατανεμηθεί για τις ανάγκες των υποεθνικών αρχών. Η κατανομή του εν λόγω ποσού θα αξιολογηθεί με βάση τις εκθέσεις του Δημόσιου Ταμείου στις οποίες θα τεκμηριώνεται ότι έχει κατανεμηθεί στον προϋπολογισμό τουλάχιστον το συγκεκριμένο ποσό για τις εν λόγω ανάγκες, σύμφωνα με τη μεθοδολογία που θα εκπονήσει και θα συμφωνήσει με την Επιτροπή η Ουκρανία. Η πρώτη αξιολόγηση της εν λόγω απαίτησης θα διενεργηθεί σε συνάρτηση με το ένατο αίτημα πληρωμής στο πλαίσιο του σχεδίου για την Ουκρανία, το οποίο αναμένεται να υποβληθεί μετά το δεύτερο τρίμηνο του 2026, για να εξακριβώσει αν έχει κατανεμηθεί ποσό που αντιστοιχεί τουλάχιστον στο 5 %. Κατά το τελικό αίτημα πληρωμής στο πλαίσιο του σχεδίου για την Ουκρανία, που αναμένεται να υποβληθεί έως το τέλος του τέταρτου τριμήνου του 2027, θα αξιολογηθεί η επίτευξη του τελικού στόχου.

3.β. Συμβολή στη διαδικασία προσχώρησης της Ουκρανίας στην ΕΕ

Το Μέσο Διευκόλυνσης συνδέει τη χρηματοδοτική στήριξη προς την Ουκρανία με ένα φιλόδοξο θεματολόγιο αναπτυξιακών μεταρρυθμίσεων, με στόχο τη διευκόλυνση του διαρθρωτικού μετασχηματισμού και, παράλληλα, την υποστήριξη της πορείας της Ουκρανίας προς την ένταξη στην ΕΕ. Το σχέδιο για την Ουκρανία βρίσκεται στον πυρήνα του Μέσου Διευκόλυνσης και προωθεί την οικονομική ανάκαμψη, την ανασυγκρότηση και τον εκσυγχρονισμό της Ουκρανίας και, ταυτόχρονα, την ευθυγράμμισή με το *κεκτημένο* της ΕΕ.

Προκειμένου να διασφαλιστεί η επίτευξη ουσιαστικής προόδου, στο σχέδιο έχουν προσδιοριστεί συγκεκριμένα βήματα, πολλά εκ των οποίων συνδέονται στενά με το *κεκτημένο* της ΕΕ σε βασικούς τομείς προτεραιότητας. Τα βήματα αυτά περιλαμβάνουν σειρά απαραίτητων μέτρων που αποσκοπούν στη βραχυπρόθεσμη προσέγγιση της Ουκρανίας με το *κεκτημένο* της ΕΕ, όπως, για παράδειγμα, η θέσπιση νομοθεσίας για την προώθηση της εφαρμογής του *κεκτημένου*, η εφαρμογή των συστάσεων της ΕΕ και η υιοθέτηση προτύπων της ΕΕ σε διάφορους τομείς. Ενώ η επιτυχής εφαρμογή του σχεδίου για την Ουκρανία στηρίζει την ευθυγράμμισή της με το κανονιστικό πλαίσιο της ΕΕ, η εκπλήρωση των μεταρρυθμίσεων στο πλαίσιο του Μέσου Διευκόλυνσης παραμένει ανεξάρτητη από την αξιολόγηση της ευθυγράμμισης με το *κεκτημένο* της ΕΕ στο πλαίσιο της συνεχιζόμενης διαδικασίας προσχώρησης και δεν την προδικάζει.

Συγκεκριμένα, στις δύο δόσεις που αξιολογήθηκαν το 2024, ολοκληρώθηκαν συνολικά **τέσσερα βήματα** (περίπου το 22 % του συνόλου)**,** τα οποία συμβάλλουν, επίσης, στην

ευθυγράμμιση με το *κεκτημένο* της ΕΕ (βλ. *πίνακα 1* κατωτέρω). Οι σχετικοί τομείς είναι η αποκέντρωση, η ενέργεια και το περιβάλλον.

Πίνακας 1: Βήματα του σχεδίου για την Ουκρανία που αφορούν το κεκτημένο της ΕΕ και ολοκληρώθηκαν το 2024

Αύξων αριθμός	**Μεταρρύθμιση**	**Ονομασία του βήματος**	**Δόση**
9.5	Μεταρρύθμιση 3. Ανάπτυξη και εφαρμογή της περιφερειακής πολιτικής	Έκδοση ψηφισμάτων για την τροποποίηση της κρατικής στρατηγικής περιφερειακής ανάπτυξης για την περίοδο 2021-2027	Τρίτο τρίμηνο του 2024
10.8	Μεταρρύθμιση 3. Μεταρρύθμιση της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας	Έναρξη ισχύος του παράγωγου δικαίου σχετικά με τον κανονισμό για την ακεραιότητα και τη διαφάνεια στη χονδρική αγορά ενέργειας (νομοθεσία REMIT)	Τρίτο τρίμηνο του 2024
15.1	Μεταρρύθμιση 1. Πρόληψη, μείωση και έλεγχος της βιομηχανικής ρύπανσης	Έναρξη ισχύος της νομοθεσίας για την πρόληψη, τη μείωση και τον έλεγχο της βιομηχανικής ρύπανσης με μερική εφαρμογή των διατάξεων	Τρίτο τρίμηνο του 2024
15.10	Μεταρρύθμιση 5. Εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων (ΕΠΕ) και στρατηγική περιβαλλοντική εκτίμηση (ΣΠΕ)	Εκπόνηση εγγράφου βασικών εννοιών για τον καθορισμό του πεδίου εφαρμογής των αποκλίσεων από τους κανόνες για τις εκτιμήσεις των περιβαλλοντικών επιπτώσεων (ΕΠΕ) και τις στρατηγικές περιβαλλοντικές εκτιμήσεις (ΣΠΕ)	Τρίτο τρίμηνο του 2024

3.γ. Συμβολή στη δημοσιονομική σταθερότητα της Ουκρανίας μέσω δημοσιονομικής στήριξης

Η ολομέτωπη εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία είχε ανατρεπτικές επιπτώσεις στην ουκρανική οικονομία, η οποία συρρικνώθηκε κατά περίπου 30 % το 2022. Τόσο ο πληθωρισμός όσο και η ανεργία αυξήθηκαν σημαντικά. Το 2023 το έλλειμμα γενικής κυβέρνησης έφτασε σχεδόν το 20 % του ΑΕΠ, λόγω των υψηλών δαπανών στον τομέα της άμυνας. Δεδομένου ότι η Ουκρανία δεν έχει πλέον πρόσβαση στις διεθνείς χρηματοπιστωτικές αγορές, βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στην εξωτερική συνδρομή. Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο εκτίμησε το σωρευτικό χρηματοδοτικό κενό της γενικής κυβέρνησης έως το 2027 σε 143 δισ. EUR.

Σε αυτό το πλαίσιο, το σχέδιο για την Ουκρανία παρέχει άμεση δημοσιονομική στήριξη υπό μορφή μη επιστρεπτέας στήριξης και δανείων με εξαιρετικά ευνοϊκούς όρους. Η συνολική χρηματοδοτική στήριξη στο πλαίσιο του πυλώνα Ι ανέρχεται σε 38,3 δισ. EUR. Τα κονδύλια

χορηγούνται εμπροσθοβαρώς κατά το πρώτο και το δεύτερο έτος υλοποίησης του σχεδίου για την Ουκρανία.

Η άμεση δημοσιονομική στήριξη βοηθά την Ουκρανία **να διατηρεί τις κυβερνητικές λειτουργίες της και να παρέχει βασικές δημόσιες υπηρεσίες**, στοιχεία που είναι ζωτικής σημασίας σε μια περίοδο αυξανόμενων αλλά ανεπαρκών εγχώριων εσόδων. Η εν λόγω στήριξη διασφαλίζει την πληρωμή των μισθών στον δημόσιο τομέα και των συντάξεων, καθώς και τη συνέχιση της παροχής υπηρεσιών όπως η εκπαίδευση και η υγειονομική περίθαλψη, ενώ, παράλληλα, συμβάλλει στη διατήρηση της μακροοικονομικής σταθερότητας διά του περιορισμού της ανάγκης για υπερβολικό εσωτερικό δανεισμό.

Το σχέδιο για την Ουκρανία περιλαμβάνει **μέτρα ενίσχυσης της δημοσιονομικής διαχείρισης**, όπως η αποκατάσταση της ετήσιας επανεξέτασης του προϋπολογισμού και η βελτίωση της αποτελεσματικότητας των δημόσιων δαπανών. Επικεντρώνεται, επίσης, στην ενίσχυση της κινητοποίησης των εσόδων και τη βελτίωση της διαχείρισης του δημόσιου χρέους με σκοπό τη μακροπρόθεσμη χρηματοοικονομική βιωσιμότητα. Επιπλέον, η επιδότηση επιτοκίου δανείων από την έκτακτη μακροοικονομική χρηματοδοτική συνδρομή της ΕΕ για το 2022 βοηθά την Ουκρανία να διατηρήσει τη σταθερότητά της, απαλλάσσοντάς την από την εξυπηρέτηση των δεδουλευμένων τόκων για το συγκεκριμένο έτος.

3.δ. Υποστήριξη προς ενίσχυση της ισότητας των φύλων

Η υλοποίηση του Μέσου Διευκόλυνσης διέπεται από τις αρχές της ισότητας των φύλων και της χειραφέτησης των γυναικών, όπως ορίζεται στον κανονισμό. Ωστόσο, δεδομένου ότι η υλοποίηση του Μέσου ξεκίνησε πολύ πρόσφατα, δεν μπορούν να αναφερθούν απτά παραδείγματα ως προς τα αποτελέσματα σχετικά με την ισότητα των φύλων και τη χειραφέτηση των γυναικών.

Στο σχέδιο για την Ουκρανία υπενθυμίζεται ότι οι αρχές της συμπεριληπτικότητας, της ισότητας των φύλων και της κοινωνικής συνοχής αποτελούν σημαντικούς οριζόντιους τομείς που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη. Επίσης, αναδεικνύονται ζητήματα που συνδέονται με το ανθρώπινο κεφάλαιο και το επιχειρηματικό περιβάλλον. Προκειμένου να εκπληρώσει τα βήματα που ορίζονται στο σχέδιο, το 2024 η Ουκρανία θέσπισε τη νέα στρατηγική δημογραφικής ανάπτυξης έως το 2040. Ο νέος νόμος για τη βελτίωση της εταιρικής διακυβέρνησης των κρατικών επιχειρήσεων, καθώς και η εθνική στρατηγική αποναρκοθέτησης έως το 2033 περιλαμβάνουν, επίσης, μέτρα που ενθαρρύνουν την ισότητα των φύλων.

Το επενδυτικό πλαίσιο για την Ουκρανία υλοποιείται μέσω συνεργασιών με χρηματοπιστωτικά ιδρύματα που ευθυγραμμίζονται με τις διεθνείς και ενωσιακές δεσμεύσεις για την ισότητα των φύλων και τη χειραφέτηση των γυναικών. Η υποστήριξη της ισότητας των φύλων και της χειραφέτησης των γυναικών αποτελεί, επίσης, μέρος των στρατηγικών κατευθύνσεων του επενδυτικού πλαισίου για την Ουκρανία.

Στο πλαίσιο του πυλώνα ΙΙΙ, η συνδρομή βάσει έργων διοχετεύεται μέσω μιας ενιαίας δράσης που ονομάζεται μηχανισμός τεχνικής συνεργασίας. Ο μηχανισμός τεχνικής συνεργασίας υλοποιεί έργα που θα ενσωματώνουν στόχους για την ενίσχυση της ισότητας των φύλων και της χειραφέτησης των γυναικών, σύμφωνα με την αρχή της ενσωμάτωσης της διάστασης του φύλου.

3.ε. Κύρια σημεία

Παρά το πρώιμο στάδιο υλοποίησης στο οποίο βρίσκεται, το Μέσο Διευκόλυνσης έχει ήδη επιτύχει σημαντικά αποτελέσματα σε πολλούς τομείς.

- **Αυξημένη ικανότητα καταπολέμησης της διαφθοράς:** στο πλαίσιο των μεταρρυθμίσεων βάσει του σχεδίου για την Ουκρανία, η Ουκρανία έχει αυξήσει το προσωπικό της ειδικής εισαγγελίας για την καταπολέμηση της διαφθορά (SAPO) και τροποποίησε τον ποινικό κώδικα και τον κώδικα ποινικής δικονομίας προκειμένου να αυξήσει την αποτελεσματικότητα της καταπολέμησης της διαφθοράς. Ειδικότερα, βελτιώθηκε αισθητά το νομικό πλαίσιο των δικαστικών διαπραγματεύσεων.

- **Βελτίωση των προτύπων εταιρικής διακυβέρνησης**: στο πλαίσιο του Σχεδίου για την Ουκρανία, η Ουκρανία θέσπισε νόμο για τη βελτίωση των προτύπων εταιρικής διακυβέρνησης στις κρατικές επιχειρήσεις, με στόχο την προσέγγισή τους στα διεθνή πρότυπα. Με τον νέο νόμο θεσπίζονται αποκλειστικές εξουσίες των εποπτικών συμβουλίων των κρατικών επιχειρήσεων να διορίζουν και να παύουν διευθύνοντες συμβούλους, καθώς και να εγκρίνουν στρατηγικά, επενδυτικά και χρηματοδοτικά σχέδια των κρατικών επιχειρήσεων. Βάσει του νόμου, απαιτείται τα μέλη των εποπτικών συμβουλίων να είναι στην πλειονότητά τους ανεξάρτητα και θεσπίζεται ετήσια διαδικασία αξιολόγησης για τα εποπτικά συμβούλια.

- **Οικονομική ασφάλεια και καταπολέμηση της φοροδιαφυγής:** η Ουκρανία έχει θεσπίσει τη νομοθεσία που απαιτείται για τη μεταρρύθμιση του Γραφείου Οικονομικής Ασφάλειας της Ουκρανίας. Ο νέος νόμος αποτελεί ένα σταθερό βήμα για τη μετατροπή του Γραφείου σε εποπτική αρχή που θα είναι πιο αποτελεσματική στην καταπολέμηση της φοροδιαφυγής και του οικονομικού εγκλήματος. Θεσπίζει ανοικτές και αξιοκρατικές διαδικασίες προσλήψεων, συμπεριλαμβανομένης της επιλογής νέου προϊσταμένου από εξαμελή επιτροπή, εκ των οποίων οι μισοί θα είναι διεθνείς εμπειρογνώμονες. Ο νόμος θα συμβάλει επίσης στη διασφάλιση της ακεραιότητας και της επαγγελματικής επάρκειας του προσωπικού.

- **Ενέργεια και κλίμα:** η Ουκρανία έχει θεσπίσει τον πρώτο της νόμο-πλαίσιο για το κλίμα, ο οποίος περιλαμβάνει στόχο για την επίτευξη της κλιματικής ουδετερότητας έως το 2050, καθώς και το εθνικό της σχέδιο για την ενέργεια και το κλίμα, με σκοπό τον συντονισμό και τον σχεδιασμό των πολιτικών για την ενέργεια και το κλίμα έως το 2030, με συγκεκριμένους στόχους, όπως η σημαντική μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και η αύξηση του μεριδίου της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στο ενεργειακό μείγμα.

- **Βελτίωση του ρυθμιστικού περιβάλλοντος:** η Ουκρανία έχει θεσπίσει σχέδιο δράσης προκειμένου να μειώσει την επιβάρυνση διά της επανεξέτασης και κατάργησης αλληλεπικαλυπτόμενων κανονισμών, απορρυθμίζοντας τις οικονομικές δραστηριότητες και ψηφιοποιώντας τις διοικητικές διαδικασίες.

- **Δημοσιονομική στήριξη:** οι τακτικές εκταμιεύσεις που συνδέονταν με την πλήρη εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων στο πλαίσιο του σχεδίου ήταν ζωτικής σημασίας για την Ουκρανία, καθώς τη βοήθησαν να διατηρήσει τις βασικές κυβερνητικές λειτουργίες, συμπεριλαμβανομένης της καταβολής μισθών και της παροχής δημόσιων υπηρεσιών, όπως η εκπαίδευση και η υγειονομική περίθαλψη, εν μέσω σοβαρής υστέρησης των εσόδων. Επίσης, στηρίχθηκε η μακροοικονομική σταθερότητα διά του περιορισμού της ανάγκης για εσωτερικό δανεισμό και τέθηκαν οι βάσεις για

μακροπρόθεσμη δημοσιονομική βιωσιμότητα μέσω της βελτιωμένης διαχείρισης των δημόσιων οικονομικών.

- **Επενδύσεις:** το επενδυτικό πλαίσιο για την Ουκρανία συνέβαλε σε μία από τις μεγαλύτερες ξένες επενδύσεις στην Ουκρανία από την ανεξαρτησία της, την απόκτηση δύο φορέων εκμετάλλευσης τηλεπικοινωνιών (της Lifecell και της Datagroup Volia) από Γάλλους και Ουκρανούς επενδυτές. Η πράξη, που στηρίχθηκε από τον Διεθνή Οργανισμό Χρηματοδότησης και την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης, δημιούργησε έναν κορυφαίο καθετοποιημένο φορέα εκμετάλλευσης τηλεπικοινωνιών στην Ουκρανία με άρτιο επενδυτικό σχέδιο για υποδομές τηλεπικοινωνιών και βελτίωση της ψηφιακής συνδεσιμότητας. Η επένδυση αποσκοπεί στον εκσυγχρονισμό και την επέκταση του δικτύου τηλεπικοινωνιών της Ουκρανίας, διά της ενίσχυσης της ανθεκτικότητας του δικτύου και της συνδεσιμότητας σε ολόκληρη τη χώρα, συμπεριλαμβανομένων των απελευθερωμένων εδαφών. Ως αποτέλεσμα, θα αποκατασταθεί, θα εκσυγχρονιστεί και θα βελτιωθεί η κινητή τηλεφωνία για πάνω από 10 εκατομμύρια ανθρώπους στην Ουκρανία, ενώ τέσσερα εκατομμύρια σπίτια θα αποκτήσουν ταχύτερο διαδίκτυο.

4. Έλεγχοι της υλοποίησης του Μέσου Διευκόλυνσης

Το σύστημα εσωτερικού ελέγχου του δημόσιου τομέα της Ουκρανίας παρέχει αποτελεσματική παρακολούθηση και δημοσιονομική εποπτεία, σύμφωνα με τα πρότυπα της ΕΕ για τη διαφάνεια και τη λογοδοσία. Η δομή διακυβέρνησης περιλαμβάνει τον εθνικό συντονιστή υπό το Υπουργείο Οικονομίας, ο οποίος εποπτεύει την υλοποίηση, ενώ το Υπουργείο Οικονομικών και η Κρατική Ελεγκτική Υπηρεσία ελέγχουν τη συμμόρφωση μέσω λογιστικών ελέγχων. Η Λογιστική Υπηρεσία υποστηρίζει την κοινοβουλευτική εποπτεία.

Τον Δεκέμβριο του 2024 διενεργήθηκε αρχικός έλεγχος για λογαριασμό της Επιτροπής. Παρά τους περιορισμένους πόρους, η πείρα της Ουκρανίας στη διαχείριση της διεθνούς οικονομικής βοήθειας διευκολύνει την επαρκή διοικητική ικανότητα. Το σχέδιο για την Ουκρανία περιλαμβάνει επίσης μεταρρυθμίσεις για τη βελτίωση της διαχείρισης των δημόσιων οικονομικών, την πρόληψη της απάτης και τη μείωση των κινδύνων διπλής χρηματοδότησης. Αυτές οι προσπάθειες υποστηρίζονται από τη συμφωνία-πλαίσιο ΕΕ-Ουκρανίας, στην οποία περιγράφονται οι μηχανισμοί χρηματοοικονομικής εποπτείας, πρόληψης της απάτης, καθώς και οι νομικές εγγυήσεις για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ.

4.α. Προστασία των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ

Κατά την υλοποίηση του Μέσου Διευκόλυνσης, η Επιτροπή και η Ουκρανία λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για να προστατεύσουν τα οικονομικά συμφέροντα της ΕΕ. Το πλαίσιο ελέγχου της Επιτροπής περιλαμβάνει δύο επίπεδα i) τη διασφάλιση της νομιμότητας και της κανονικότητας των τριμηνιαίων εκταμιεύσεων προς την Ουκρανία στο πλαίσιο του πυλώνα Ι του Μέσου Διευκόλυνσης· και ii) την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ. Για να διασφαλίσει την νομιμότητα και την κανονικότητα, η Επιτροπή διενεργεί ολοκληρωμένους προκαταρκτικούς ελέγχους πριν από κάθε θετική αξιολόγηση αιτήματος πληρωμής που υποβάλλει η Ουκρανία. Για τη θετική αξιολόγηση της Επιτροπής, λαμβάνονται υπόψη τα ακόλουθα:

- αξιολόγηση της προϋπόθεσης που ορίζεται στο άρθρο 5 παράγραφος 1 του κανονισμού για το Μέσο Διευκόλυνσης για την Ουκρανία, βάσει της οποίας η Ουκρανία εξακολουθεί να προασπίζεται και να σέβεται τους ουσιαστικούς μηχανισμούς της δημοκρατίας και να σέβεται τα ανθρώπινα δικαιώματα, λαμβάνοντας υπόψη τις σχετικές συστάσεις διεθνών οργανισμών, όπως το Συμβούλιο της Ευρώπης και η Επιτροπή της Βενετίας·
- ανάλυση της ικανοποιητικής εκπλήρωσης των ποιοτικών και ποσοτικών βημάτων σε κάθε αίτημα πληρωμής βάσει εγγράφων επαλήθευσης που υποβάλλει η Ουκρανία σύμφωνα με τη συμφωνία-πλαίσιο μεταξύ της Επιτροπής και της Ουκρανίας.

Μετά τις εκταμιεύσεις, η Επιτροπή θα διενεργεί επίσης ελέγχους βάσει κινδύνου σχετικά με την υλοποίηση των βημάτων του σχεδίου για την Ουκρανία, με σκοπό την εξασφάλιση πρόσθετων διαβεβαιώσεων ως προς την ακρίβεια των πληροφοριών που παρέχονται από την Ουκρανία. Προτού καταλήξει στη θετική αξιολόγηση του σχεδίου για την Ουκρανία, η Επιτροπή αξιολόγησε επίσης το ότι οι ρυθμίσεις που πρότεινε η Ουκρανία αναμένεται να διασφαλίζουν αποτελεσματικά επαρκές επίπεδο προστασίας των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ.

4.β. Σύστημα εσωτερικού ελέγχου του δημόσιου τομέα της Ουκρανίας

Το σύστημα εσωτερικού ελέγχου του δημόσιου τομέα της Ουκρανίας παρέχει αποτελεσματική δημοσιονομική εποπτεία, σύμφωνα με τα πρότυπα της ΕΕ για τη διαφάνεια και τη λογοδοσία. Ο εθνικός συντονιστής στο Υπουργείο Οικονομίας εποπτεύει την υλοποίηση, ενώ το Υπουργείο Οικονομικών, υποστηριζόμενο από την Κρατική Ελεγκτική Υπηρεσία, διενεργεί γενικούς ελέγχους και οικονομικούς ελέγχους.

Τον Δεκέμβριο του 2024 στο πλαίσιο αρχικού ελέγχου συστημάτων για λογαριασμό της Επιτροπής εντοπίστηκαν τομείς βελτίωσης, ενώ οι σχετικές συστάσεις εκδόθηκαν στις αρχές του 2025. Οι εν λόγω συστάσεις θα εφαρμοστούν υπό την εποπτεία της ελεγκτικής επιτροπής του Μέσου Διευκόλυνσης για την Ουκρανία. Παρά τους περιορισμένους πόρους, η πείρα της Ουκρανίας στη διαχείριση της διεθνούς οικονομικής βοήθειας διασφαλίζει την επαρκή διοικητική ικανότητα.

Στο σχέδιο για την Ουκρανία προβλέπονται μεταρρυθμίσεις στη διαχείριση των δημόσιων οικονομικών και στη διαφάνεια των επενδύσεων, με σκοπό την ενίσχυση των συστημάτων ελέγχου και την πρόληψη της απάτης. Μια συμφωνία-πλαίσιο με την ΕΕ, ή οποία συμπληρώνεται από χρηματοδοτική και δανειακή συμφωνία, ορίζει νομικώς δεσμευτικά μέτρα για τη διαχείριση των κονδυλίων, την πρόληψη της απάτης και τις οικονομικές εγγυήσεις, διασφαλίζοντας τη λογοδοσία όσον αφορά τη χρήση της στήριξης της ΕΕ.

5. Επικοινωνία και διάλογοι

Διάλογος με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με το Μέσο Διευκόλυνσης για την Ουκρανία

Σύμφωνα με το άρθρο 37 του κανονισμού για το Μέσο Διευκόλυνσης για την Ουκρανία, η Επιτροπή διεξάγει διάλογο με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο τουλάχιστον ανά τέσσερις μήνες με σκοπό την επισκόπηση της προόδου σε σχέση και με τους τρεις πυλώνες του Μέσου Διευκόλυνσης.

Ο πρώτος διάλογος διεξήχθη τον Δεκέμβριο του 2024 με τις Επιτροπές Προϋπολογισμού και Εξωτερικών Υποθέσεων και κάλυψε βασικά ζητήματα, όπως η διατήρηση της στήριξης πέραν του 2027, η κινητοποίηση επενδύσεων από τον ιδιωτικό τομέα και η διασφάλιση οικονομικών εγγυήσεων. Η Επιτροπή παραμένει προσηλωμένη στους συνεχιζόμενους διαλόγους προκειμένου να ενημερώνει το Κοινοβούλιο για την πρόοδο, τις προκλήσεις και τις προσπάθειες υλοποίησης.

6. Συμπέρασμα

Κατά το πρώτο έτος υλοποίησής, το Μέσο Διευκόλυνσης έχει ήδη αρχίσει να αποδίδει όσον αφορά την επίτευξη των στόχων του. Με την κινητοποίηση 19,6 δισ. EUR το 2024, εκ των οποίων 16,1 δισ. EUR εκταμιεύθηκαν άμεσα προς τον ουκρανικό προϋπολογισμό, το Μέσο Διευκόλυνσης διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο ως ένας από τους κύριους παράγοντες σταθεροποίησης για την Ουκρανία και ως ένα από τα εργαλεία που διαθέτει η ΕΕ για τη στήριξη της ανάκαμψης, της ανασυγκρότησης και του εκσυγχρονισμού της.

Η παρεχόμενη στήριξη προς τον κρατικό προϋπολογισμό στο πλαίσιο του πυλώνα Ι του Μέσου Διευκόλυνσης, του σχεδίου για την Ουκρανία, είναι **ζωτικής σημασίας για τη διατήρηση της μακροοικονομικής σταθερότητας της Ουκρανίας**. Όλα τα μεταρρυθμιστικά βήματα που ορίζονται στο σχέδιο για την Ουκρανία για το 2024 έχουν εκπληρωθεί, θέτοντας τις βάσεις για τη μακροπρόθεσμη ανάκαμψη της χώρας, επιταχύνοντας τα βήματα προς τη διεύρυνση και συμβάλλοντας στην ευθυγράμμιση των θεσμών της Ουκρανίας με τα πρότυπα της ΕΕ. Προώθησε σημαντικές μεταρρυθμίσεις που κυμαίνονται από την καταπολέμηση της διαφθοράς και το επιχειρηματικό περιβάλλον έως την πράσινη μετάβαση και την προστασία του περιβάλλοντος.

Είναι πλέον σημαντικό να διατηρηθεί ο ρυθμός υλοποίησης των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων που περιλαμβάνονται στο σχέδιο για την Ουκρανία. Εάν υλοποιηθούν, αναμένεται να συμβάλουν σημαντικά στην ενίσχυση της ανάπτυξης, στη διατήρηση της μακροοικονομικής σταθερότητας, στη βελτίωση της δημοσιονομικής κατάστασης και στην ενίσχυση της πορείας προσχώρησης της Ουκρανίας στην ΕΕ.

Ο πυλώνας ΙΙ του Μέσου Διευκόλυνσης, το επενδυτικό πλαίσιο για την Ουκρανία, διαδραματίζει καίριο ρόλο στην **κινητοποίηση των αναγκαίων επενδύσεων για την ανασυγκρότηση**, συμπεριλαμβανομένου του πλαισίου της πράσινης ανασυγκρότησης. Η υλοποίησή του προχωρά με ταχύτητα ρεκόρ, καθώς στον πρώτο χρόνο υλοποίησής του έχουν ήδη ανακοινωθεί προς υπογραφή προγράμματα ύψους 1,4 δισ. EUR και έχουν δρομολογηθεί προσκλήσεις υποβολής προτάσεων. Οι πράξεις έχουν ήδη αρχίσει να υλοποιούνται, ιδίως για την κάλυψη επειγουσών αναγκών σε τομείς όπως η ενέργεια, οι υπηρεσίες θέρμανσης και οι νέες επενδύσεις σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας σε αναξιοποίητες ζώνες. Το επενδυτικό πλαίσιο για την Ουκρανία εξυπηρετεί επίσης τα στρατηγικά συμφέροντα της ΕΕ, παρέχοντας οικονομικές ευκαιρίες σε επιχειρήσεις με έδρα την ΕΕ προκειμένου να επενδύσουν, να δημιουργήσουν εμπορικές ευκαιρίες και να προωθήσουν την ανάπτυξη σε ολόκληρη την ήπειρο.

Στο πλαίσιο του πυλώνα ΙΙΙ, το Μέσο Διευκόλυνσης παρέχει **στην Ουκρανία τεχνική βοήθεια ζωτικής σημασίας** με σκοπό την υποστήριξη της σταδιακής ευθυγράμμισής της με το *κεκτημένο* της ΕΕ ενόψει της μελλοντικής προσχώρησης, καθώς και την υλοποίηση του σχεδίου για την Ουκρανία. Επιπλέον, η συνδρομή βάσει έργων, συμπεριλαμβανομένων των επειγουσών επισκευών των ενεργειακών υποδομών, ενίσχυσε την ανθεκτικότητα και την ικανότητα της χώρας να αντιμετωπίζει τις επιπτώσεις από τον επιθετικό πόλεμο της Ρωσίας

κατά της Ουκρανίας. Ο πυλώνας ΙΙΙ επιδότησε επίσης τις επιβαρύνσεις από τόκους που όφειλε η Ουκρανία το 2024 σε σχέση με δάνεια από προηγούμενα μέσα, δημιουργώντας με αυτόν τον τρόπο δημοσιονομικό χώρο στον κρατικό προϋπολογισμό.

Η υλοποίηση του Μέσου Διευκόλυνσης πραγματοποιείται εντός **αυστηρού πλαισίου παρακολούθησης και ελέγχου**, το οποίο έχει σχεδιαστεί να διασφαλίζει τη δέουσα προστασία των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ. Εκτός από την ενίσχυση του συστήματος εσωτερικού ελέγχου του δημόσιου τομέα της Ουκρανίας, στο ανωτέρω πλαίσιο περιλαμβάνεται επίσης η λειτουργία της ελεγκτικής επιτροπής, η οποία επικουρεί την Επιτροπή αξιολογώντας τα συστήματα διαχείρισης και ελέγχου του δημόσιου τομέα της Ουκρανίας και διατυπώνοντας συστάσεις.

Κατά τη διάρκεια του 2024 το Μέσο Διευκόλυνσης υποστήριξε την βοήθεια της ΕΕ προς την Ουκρανία, αποδεικνύοντας την προσήλωσή της στην υποστήριξη της Ουκρανίας και του λαού της για όσο χρόνο χρειαστεί. Αποτέλεσε κεντρικό στοιχείο της παρεχόμενης χρηματοδοτικής βοήθειας, ενώ ταυτόχρονα προώθησε τη μεταρρυθμιστική της προσπάθεια. Το 2025 θα συνεχίσει να επιτελεί αυτόν τον ρόλο, εισερχόμενο στην πλήρη φάση υλοποίησης και συνεχίζοντας να διασφαλίζει τη στήριξη για την ανάκαμψη, την ανασυγκρότηση και τον εκσυγχρονισμό της Ουκρανίας.